

ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА ЗАКОНА О АРХИВСКОЈ ГРАЂИ И АРХИВСКОЈ ДЕЛАТНОСТИ

Апстракт: Нова законодавна решења Закона о архивској грађи и архивској делатности² (Службени гласник Републике Србије, 6/2020) значајно су реформисала област архивског пословања, подигла на виши ниво квалитет стручних услуга архива и свестраније уредила правни режим заштите архивске грађе у настајању. Нормативна конструкција новодонетог прописа у области архивског пословања требало би да обезбеди универзалну заштиту архивске грађе и документарног материјала код стваралаца и у архивима, а конципирана је на начин да на новим основама уређује област електронског канцеларијског пословања различитих стваралаца и потпуно елиминише бројне недостатке раније легислативе у раду са класичним документима. Иако је ступање на снагу новог прописа са радошћу прихваћено од стране професионалних архивиста у Србији, који су ради његове практичне примене припремили предлоге бројних подзаконских аката³, нека законодавна решења нису идеално постављена, док се друга врста проблема тиче практичне примене закона, будући да се још нису стекли институционални предуслови за његову примену у пракси.

Кључне речи: закон, подзаконски акти, реформа архивског законодавства, (не) могућност примене законских решења у пракси

УВОД

Намера законодавца да поштри казнену политику у области заштите архивске грађе и документарног материјала, у циљу потпуније и квалитетније заштите административних докумената ван архива, ефектније превентивне заштите различите пословне документације, као и бољег рејтинга установа заштите у вршењу послова стручног надзора код стваралаца, резултирала је изразом специјалног прописа у овој области, који представља значајан помак у развоју српске архивистике.

Закон о архивској грађи и архивској делатности, који је донет 24. 1. 2020 године, за разлику од *Закона о културним добрима* (Службени гласник Републике Србије, 71/94, 52/2011, 99/2011 и др.) свеобухватно регулише облик и начин заштите како класичне архивске грађе тако и електронских записа, насталих у раду бројних стваралаца.

¹ архивски саветник, 63marijatodorovic@gmail.com

² Закон је донет на XIX редовном заседању Народне скупштине Републике Србије, 24. 1. 2020, ступио је на снагу 1. 2. 2020, а почео је да се примењује 1. 2. 2021. године.

³ Извештај Матичне службе Архива Србије у Београду од 11. 8. 2012. године

Структурално посматрано закон садржи пет целина (I Основне одредбе; II Архивска грађа и документарни материјал; III Организација архивске делатности; IV Казнене одредбе; V Прелазне и завршне одредбе), унутар којих је законодавац са 75 чланова нормирао обавезе стваралаца и ималаца архивске грађе и документарног материјала, утврдио овлашћења и поступак стручног надзора јавних архива, организацију архивске делатности у земљи, као и репресивне мере за неиспуњење законских обавеза на заштити архивске грађе и документарног материјала.

Ступање на снагу новог законског текста, после скоро тридесет година од доношења старог закона, означило је прекретницу у раду регистратура на територији за коју је задужен Историјски архив Шумадије, у смислу савеснијег односа и рада лица задужених за послове канцеларијско-архивског пословања.

У веома кратком року од само неколико месеци, крагујевачкој Служби за заштиту архивске грађе и документарног материјала ван архива самоиницијативно се пријавило преко 600 нових стваралаца, претежно привредне провенијенције, ради регистрације и успостављања правног режима заштите архивске грађе и документарног материјала. Велики притисак и навалу бројних привредних предузећа, предузетника и привредних удружења истрпеле су Спољне службе архива на целој територији Републике Србије, при чему су на проби нарочито били оперативност и професионалност архивског кадра. Појачан обим посла у Спољним службама архива резултирао је повећањем броја стваралаца и ималаца архивске грађе и документарног материјала у архивима, који су на извршан начин надоместили бројно стање угашених привредних субјеката из ранијег периода.

Репресивни карактер новог закона убрзао је регистрацију нерегистрованих акционарских друштава, друштава са ограниченом одговорношћу и предузетника, са веома различитим спектром послова у оквиру њихове основне делатности. Неки од њих су, бојећи се плаћања новчаних казни за прекршај, самоиницијативно доставили надлежном архиву радне верзије општих аката о сопственом канцеларијско-архивском пословању и огледне примерке образаца Архивске књиге, иако стручна архивска служба код њих још није била у поступку стручног надзора. Општа слика нових привредних регистратура и њиховог односа према сопственој службеној документацији огледала се у непознавању административних процедура, невођењу основних и помоћних евиденција о предметима и актима, непостојању класификационих ознака за различите организационе јединице и различите врсте службених аката, лошој класификацији и архивирању завршених предмета, неразумњању архивских прописа и стандарда, непостојању лица задуженог за послове канцеларијског и архивског пословања и покушају власника предузећа да законске обавезе у вршењу административних послова пребаце овлашћеним књиговодственим агенцијама које комерцијално контролишу материјално финансијско пословање стваралаца, као и друго.

Са друге стране посматрано, због неочекиване навале нових регистратура из области привреде привремено је стопиран рад са већ регистрованим ствараоцима архивске грађе у архиву, јер је обим посла Спољних служби архива премашио постојеће кадровске ресурсе. Новодонети архивски пропис *lex specialis* захтевао је доношење сета подзаконских прописа за разраду закона и његову практичну примену,

па је у том циљу ангажован Стручни савет Архива Србије у Београду који је надлежном министарству припремио и проследио предлоге потребних подзаконских архивских аката на даљу надлежност.

ИЗМЕЊУ „ЛЕГАЛНОГ” И „СТВАРНОГ” - (НЕ)МОГУЋНОСТ ПРИМЕНЕ ЗАКОНСКИХ РЕШЕЊА У АРХИВСКОЈ ПРАКСИ

Почетком текуће године, када је новодонети закон почео практично да се примењује, активирана је радионица Спољне службе при Архивистичком друштву Србије са циљем једнообразног рада и израде огледних примера образаца обавезних аката⁴ у раду служби за заштиту архивске грађе ван архива.⁵ Том приликом присутни представници струке анализирали су позитивни ефекте специјалног архивског прописа и значајне новине које нису биле регулисане претходним законом. У току стручне расправе похваљене су радикалне одредбе појединих чланова новог законског текста које битно утичу на побољшање квалитета превентивне заштите архивске грађе и уједно доприносе бољем пословном односу стваралаца и архива.

У том циљу, Стручни савет Државног архива Србије припремио је предлоге потребних подзаконских аката:

1. Правилник о вршењу надзора над стручним радом јавних архива и архивских одељења који су у надлежности матичних архива;
2. Правилник о условима за почетак рада и обављања делатности јавних архива у Републици Србији;
3. Правилник о ближим условима и начину коришћења архивске грађе у архивима;
4. Правилник о ближим условима за обезбеђење одговарајућег простора и опреме за смештај и заштиту архивске грађе и документарног материјала код стваралаца и ималаца архивске грађе и документарног материјала;
5. Правилник о условима и начину спровођења ревизије архивских фондова и збирки у архивима у Републици Србији;
6. Правилник о ближим условима и начину предаје архивске грађе јавним архивима;

⁴ Нпр: Модели записника о стручном надзору, контролног записника, решења о стручном надзору, решења о излучивању, записника о примопредаји архивске грађе, одобрења за преузимање архивске грађе и др.

⁵ Састанак Радне групе за Спољну службу 26. априла 2021. године у Београду; Састанак Подружнице АДС-а 4. 6. 2021 године у Краљеву. Након завршене дискусије превладао је општи став да је нови закон, иако „није идеалан,” отклонио терминолошку и функционалну застарелост *Закона о културним добрима*, свеобухватно регулисао област заштите класичних докумената и електронских записа, а систем управљања пословном документацијом приближио правилима европског законодавства. Истичући значај међуархивске сарадње у доношењу и примени стручних прописа, ради синхронизованог наступа стручних служби на терену, професионални архивисти су закључили да је неопходно да се у наредном периоду у оквиру ДАС-а интензивира рад на доношењу обавезних подзаконских аката.

7. Правилник о ближим условима за микрофилмовање архивске грађе у јавним архивима у Републици Србији;
8. Правилник о начину и ближим условима за спровођење превентивне заштите архивске грађе у јавним архивима у Републици Србији;
9. Правилник о обрасцу и начину коришћења службене легитимације овлашћеног лица за вршење стручног надзора у заштити архивске грађе ван архива;
10. Правилник о ближим условима за дигитализацију архивске грађе у јавним архивима у Републици Србији;
11. Упутство о обрасцу и начину вођења Архивске књиге.

Наведени предлози подзаконских аката, неопходни за практичну примену закона, прослеђени су ресорном Министарству културе и информисања Републике Србије на даљу надлежност. Припремљено је десет предлога различитих правилника, један предлог обавезујућег упутства и једанаест предлога обавезних евиденција у архивима. До данашњег дана усвојена су три подзаконска акта и објављена у Службеном гласнику Републике Србије.⁶ Остали предлози тренутно су у поступку законске процедуре.

Поједини чланови закона, због њиховог значаја у систему управљања документима, завређују посебну пажњу и аналитички приступ.

Члан 9. децидирано одређује обавезе стваралаца и ималаца архивске грађе и документарног материјала у класичном и електронском облику. За разлику од старог закона, где су ствараоци били дужни да донесу један правилник са листом категорија документарног материјала са роковима чувања, нови закон у чл. 14. предвиђа обавезу доношења два правилника, јер се сада посебним општим актом регулише начин евидентирања, заштите и коришћења електронских докумената. Установе заштите такође модернизују своје пословање, па је чланом 12. новог закона предвиђено да је Државни архив Србије дужан да успостави и води електронски архив у Државном центру за чување и управљање подацима.

Новину у закону представља одредница чл. 15. према којој за област правосуђа, здравства, просвете и спољних послова подзаконске акте о канцеларијско-архивском пословању са Листама категорија документарног материјала доносе надлежна министарства, по претходно прибављеном мишљењу Државног архива Србије. Овакав приступ решавању подзаконске регулативе битно ће допринети уједначавању стручног архивског рада и квалитетној валоризацији архивске грађе у настајању.

⁶ *Правилник о ближим мерама заштите архивске грађе* (Службени гласник Републике Србије, 29/2021); *Правилник о условима и начину ревизије архивских фондова и збирки у архивима* (Службени гласник Републике Србије, 29/2021); *Правилник о обрасцу и начину коришћења службене легитимације овлашћеног лица за вршење стручног надзора у заштити архивске грађе и документарног материјала ван архива* (Службени гласник Републике Србије, 24 /2021); *Правилник о ближим условима и начину стицања виших стручних звања у архивској делатности* (Службени гласник Републике Србије, 97/2021).

Прекретницу у раду Спољних служби архива означио је чл. 16. став 3. законског текста који је радикално изменио поступак излучивања безвредног документарног материјала, јер се сада излучивање не може спровести без претходног инвентарисања архивске грађе и документарног материјала, односно без поседовања основне евиденције, тзв. Архивске књиге. Овим чланом обезбеђени су информативни потенцијал регистратуре и његово даље коришћење у архиву, јер само „уређена регистратура” обезбеђује правилан поредак архивског фонда у архиву. Према овом члану, надлежни јавни архив даје одобрење само за уништење документарног материјала који је евидентиран у Архивској књизи, што одговара архивистичком стандарду да се излучивање врши по правилу, само из већ сређене архивске грађе.

444

За поступак превентивне заштите јавне архивске грађе и документарног материјала од нарочитог значаја је обавеза стваралаца да донесу план мера заштите архивске грађе у случајевима ризика од катастрофа и ванредних ситуација (чл. 21.). Ова новина погађа и надлежне установе заштите, јер сада и архиви⁷ имају законску обавезу израде Плана заштите архивске грађе у ванредним ситуацијама, а извештај о реализацији плана обавезно достављају надлежном министарству. Таксативно разрађен стручни надзор јавног архива у чл. 23. отклања сваку евентуалну дилему овлашћених лица при примени стручних мера заштите архивске грађе на терену.

Контролу регистратурских списа врши надлежни архив израдом записника о стручном надзору, контролом записнички наложених мера заштите, решењем за примену наложених мера заштите и покретањем прекршајног или кривичног поступка у случајевима неизвршења законских обавеза или, пак, оштећења и уништења архивске грађе. Незадовољни стваралац архивске грађе може уложити жалбу на решење надлежног архива о наложеним мерама заштите, о чему у другом степену одлучује ресорно министарство. Овом одредбом употпуњена је правна форма решења о стручном надзору, јер у претходном периоду није било двостепености у поступку заштите, због чега решење није имало поуку о правном леку. Поводом примене закона у пракси Архив Војводине је затражио стручно мишљење од Министарства за државну управу и локалну самоуправу Републике Србије тражећи одговор на следеће питање: „Да ли се у актима који доносе архиви позивамо и на Закон о општем управном поступку, како регулишемо жалбени поступак и какав је режим плаћања такси?”⁸ Надлежно министарство се у одговору⁹ позвало на чл. 42. који предвиђа да на захтев корисника јавни архив издаје уверења, оверене копије и преписе докумената чије оригинале чува и који имају доказну снагу јавне исправе у складу са законом којим се уређује општи управни поступак. Законом није прецизирано да се други поступци, односно доношење одређених аката, обављају у складу са законом којим се уређује општи управни поступак.

Могући одговор на постављено питање даје члан 62. *Нацрта Закона о културном наслеђу* који предвиђа да се на поднеске, жалбе, решења, као и друга акта која се односе на заштиту културних добара, не плаћају административне и судске

⁷ Чл. 22. тачка 17. и члан 33. *Закона о архивској грађи и архивској делатности*

⁸ Молба за мишљење у примени *Закона о архивској грађи и архивској делатности* – Архив Војводине бр. I-630.6-3/1-21 од 29. 4. 2021.

⁹ Одговор Министарства културе и информисања Архиву Војводине бр.011-00-94/2021-02 од 16. 6. 2021.

таксе установљене републичким прописима. Овим актом је предвиђена и супсидијарна примена *Закона о општем управном поступку* у области заштите културних добара. Жалба на решење архива и примена *Закона о општем управном поступку* предвиђена је и код одобрења за коришћење архивске грађе у архиву (члан 40. став 4.), о којем у другом степену решава надлежно министарство, а у циљу транспарентног и квалитетнијег рада архива као јавног сервиса.

За област заштите архивске грађе у настајању врло је значајна одредба чл. 57. тачка 12. која обавезује Државни архив Србије на доношење стручних упутстава за архиве у Републици Србији, јер је дугогодишњи вакуум у овој области довео до великих разлика међу архивима у начину спровођења стручних мера заштите архивске грађе и документарног материјала.

Поменути бенефити специјалног прописа за архиве нису у пракси произвели жељене ефекте, јер се касни са доношењем важних подзаконских аката који су супсидијарног карактера, а требало би да отклоне све непрецизности, нејасноће и недоречености новог закона.

Практична примена *Уредбе о канцеларијском пословању органа државне управе* (Службени гласник Републике Србије, 21/2020 и 32/2021) одлаже се до 1. 2. 2022. године, па је више него очигледно да ће архивска служба у Републици Србији обављати делатност по правилима ранијих прописа, а у циљу континуиране заштите архивске грађе.

Неки нови моменти у поступку регистравања стваралаца привредне провенеијенције указали су на непрецизност појединих чланова закона, док одређена питања из домена заштите архивске грађе и документарног материјала уопште нису регулисана.

Са друге стране, одређене законске одредбе су врло јасне, али су због бројних објективно-субјективних разлога практично неприменљиве. Тако су, на пример, одредбе члана 5. став 3. врло јасне и предвиђају да јединице локалне самоуправе на чијим територијама надлежни архив обавља послове заштите архивске грађе заједнички обезбеђују простор за рад, односно обављање делатности архива и смештајни простор за архивску грађу. У пракси великог броја архива у Републици Србији, па и крагујевачког, блокиран је поступак примопредаје архивске грађе угашених предузећа, али и активних стваралаца архивске грађе, јер средства за проширење смештајног простора и набавку потребне опреме нису обезбеђена дужи низ година. Немогућност физичке похране архивске грађе обезвређује поступак стручног надзора надлежног архива и иде на руку уништитељима.

Чл. 9. ст. 2. Закона предвиђа да је стваралац (односно ималац) архивске грађе и документарног материјала у обавези да одреди стручно лице за поступање са архивском грађом и документарним материјалом и да се стара о његовом стручном усавршавању. Несавршеност ове законске одредбе лежи у чињеници да закон није одредио да ли је то лице у радном односу код послодавца или то може бити лице које хонорарно пружа књиговодствене услуге послодавцу, као и то ко врши проверу стручне оспособљености овог лица. Руководећи се начелом да је „дозвољено све што није законом изричито забрањено”, скоро сви власници привредних предузећа

су административне послове предали овлашћеним књиговођама који, пак, немају потребна стручна знања за ову област пословања.

Архивска књига обухвата попис целокупне документације настале у раду ствараоца, те поред финансијске документације у њен састав улази документација о оснивању и регистрацији, персонална документација, документација делатности и други списи који нису у поседу овлашћених књиговођа, већ се трајно чувају код стваралаца.

Књиговодствене агенције не могу бити задужене за вршење административних послова код стваралаца, јер нису прописно архивистички едуковане и располажу само финансијском документацијом одређених стваралаца која је код њих у комерцијалној употреби.

446

Како књиговође нису у могућности да процене доказну, научну и практичну вредност свеукупне пословне документације одређеног ствараоца, израду Листа категорија архивске грађе и документарног материјала треба поверити стручним лицима која су у сталном радном односу код послодавца и која најбоље познају пословни процес и стручну организацију рада ствараоца. Ако се пође од чињенице да једна књиговодствена агенција има преко 50 предузећа које рачуноводствено опслужује, поставља се логично питање може ли једно исто лице да буде овлашћени администратор за сва та предузећа и да одржава контакт са надлежним архивом, а да притом сноси прекршајну и кривичну одговорност за оштећење или уништење њихове архивске грађе. Наравно да то није ни теоретски изводљиво, ако се имају у виду обим и комплексност поступка валоризације документарног материјала који је настао у процесу пословања различитих стваралаца. Како закон није уопште регулисао начин стручне обуке и начин провере стручне оспособљености овлашћених администратора, требало би то прецизирати подзаконским актом, а логично је да то буде лице у радном односу које ће о стању канцеларијско-архивског пословања ствараоца континуирано обавештавати надлежни архив. Проверу његове стручне оспособљености требало би да врши надлежни јавни архив који је претходно спровео поступак стручне обуке администратора.

У пракси стваралаца привредне провенијенције често је споран члан 10. који се односи на недељивост архивског фонда, а предвиђа да се архивска грађа и документарни материјал морају чувати као целина. Наиме, дислоциране организационе јединице сложених привредних друштава, које воде самостално канцеларијско пословање на територији различитих градова, а под надзором су различитих архивских установа, врло често су у дилеми да ли би требало да воде једну Архивску књигу или више истих. Правило је да се води једна основна евиденција у седишту ствараоца, али није грешка ако се води више архивских књига које се касније могу објединити са бројчаним ознакама дислоцираних организационих целина.

Израда општих аката о канцеларијском и архивском пословању (члан 14. став 2.) изазива често дилему код администратора, јер нису сигурни да ли надлежни архив даје сагласност само на *Листу категорија документарног материјала са роковима чувања* или и на *Правилник о канцеларијско-архивском пословању*.

Надлежни јавни архив контролише исправност *Правилника о канцеларијско-архивском пословању*, а на Листу категорија даје сагласност која је неопходна за њену практичну употребу.

Радикални члан 16. став 2. законског текста¹⁰ био је предмет расправе на стручним скуповима професионалних архивиста јер није јасно конципиран, односно изазива дилему по питању облика одобрења за излучивање (да ли архиви издају „решења” или „одобрења” у поступку одабирања архивске грађе и излучивања безвредног документарног материјала).

Аналитичким тумачењем овог члана професионални архивисти су закључили да „привреда није у ресору јавних архива” у поступку одабирања архивске грађе и излучивања безвредног документарног материјала и да су архиви надлежни само за јавну управу и буџетске установе.

Међутим, како члан 19. законског текста регулише „преузимање у архив одабране, сређене и пописане архивске грађе стваралаца престалих са радом који немају правног следбеника”, а предуслов њеног преузимања у архив је претходно одабирање и излучивање безвредног документарног материјала код ствараоца, закључујемо да је привреда и даље у ресору јавних архива.

Са тим у вези, професионални архивисти су на стручном скупу, одржаном 26. априла 2021. године, закључили да ће јавни архиви у складу са својим законским овлашћењима пружати и даље стручну помоћ привреди, јер у супротном постоји бојазан од неконтролисаног уништења документације којој је рок чувања истекао, будући да одговорна лица у регистратурама нису прописно архивистички едукована.¹¹

Лоше је конципиран чл. 67. ст. 4., према коме ће Република преузети оснивачка права над јавним архивима „када се стекну услови за преузимање, обезбеђивањем средстава у буџету РС”, јер надлежно Министарство као извршни орган власти има обавезу да реализује практичну примену прописа које је Скупштина као законодавни орган изгласала. Како по новом Закону јавне архиве оснива Република Србија (чл. 46.), која се између осталог стара о њиховој организацији и стручном раду, заштита Архивског фонда Републике Србије коју врше све архивске установе у земљи, не може да зависи од тога да ли ће и када ће се обезбедити финансијска средства у републичком буџету. Прелазак архива на републички буџет не може бити финансијски условљен, јер ако хоћемо свестрану заштиту Архивског фонда Републике Србије архивска служба мора бити централистички уређена, а њена делатност континуирана и стандардизована.

Наведене непрецизности новог прописа о архивима неће битно умањити његов значај у развоју националне архивистике и електронске управе у земљи, јер ће се актуелне дилеме о његовој примени у пракси отклонити подзаконском регулативом чија је припрема у току.

Доношењем новог закона у овој области држава је показала да је заинтересована за дигиталну трансформацију Републике Србије, да жели да трајно заштити

¹⁰ Чл. 16. став 2. Закона – Документарни материјал настао радом и деловањем државних органа и организација, територијалне аутономије и јединица локалне самоуправе, установа, јавних предузећа, ималаца јавних овлашћења, чији је рок чувања истекао, уништава се по прибављеном одобрењу у писменој форми надлежног јавног архива.

¹¹ Записник са састанка Радне групе за заштиту архивске грађе ван архива и Матичне службе Државног Архива Србије од 26. 4. 2021 године

национално културно наслеђе у класичном и електронском облику, те да ће и архиви бити у систему јединствене информационо-комуникационе мреже електронске управе. Најсвежији пример такве стратегије је отварање крагујевачког Државног дата центра за складиштење података институција и грађана, који се простире на 14.000 м², где ће поред јавне управе бити опслужени и комерцијални корисници, са гаранцијом високе информационе безбедности и заштите службених података.

ЗАКЉУЧАК

Доношењем *Закона о архивској грађи и архивској делатности* 24. 1. 2021. (Службени гласник Републике Србије, 6/2020), чија је практична примена започела 2. 2. 2021. године, знатно је унапређен правни режим заштите архивске грађе и документарног материјала у земљи, детаљним нормирањем обавеза стваралаца и ималаца пословне документације, као и поштеном казненом политиком за непоштовање законских процедура. Високе казне за неизвршавање законом утврђених обавеза, односно прекршајна и кривична одговорност стваралаца и ималаца архивске грађе и документарног материјала, уз прецизно разрађен стручни надзор јавних архива, произвели су снажан ефекат у јавности, а архивске установе као заштитници писане културне баштине за кратко време су добиле виши друштвени рејтинг који им с правом припада. Навала представника привредних предузећа, удружења, страних пословних корпорација и предузетника на архивске установе у земљи, узрокована поштеном казненом политиком јавних архива, индикативно указује на виши ниво грађанске свести у поступању са административним актима.

Иако је нови законски оквир прилагођен заштити како класичне, тако и електронске пословне документације, са циљем бржег и ефикаснијег пословања државне администрације и привредних субјеката, непостојање одређених института за реализацију законских норми у пракси, неблаговремено доношење подзаконских аката, као и потреба измене постојеће *Уредбе у области канцеларијског пословања*, успоравају поступак превентивне заштите архивске грађе и документарног материјала ван архива.

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА:

- *Закон о архивској грађи и архивској делатности*, Службени гласник Републике Србије, 6/2020.
- Записник са састанка Радне групе Службе за заштиту архивске грађе и документарног материјала ван архива од 26. 4. 2021. у Београду
- Записник са састанка Подружнице Архивистичког друштва Србије од 4. 6. 2021 у Краљеву
- *Правилник о ближим мерама заштите архивске грађе*, Службени гласник Републике Србије, 29/2021.
- *Правилник о условима и начину ревизије архивских фондова и збирки у архивима*, Службени гласник Републике Србије, 29/2021.
- *Правилник о обрасцу и начину коришћења службене легитимације овлашћеног лица за вршење стручног надзора у заштити архивске грађе и документарног материјала ван архива*, Службени гласник Републике Србије, 24/2021.
- *Правилник о ближим условима и начину стицања виших стручних звања у архивској делатности*, Службени гласник Републике Србије, 97/2021.
- Молба за мишљење у примени Закона о архивској грађи и архивској делатности –Архив Војводине бр.І-630.6-3/1-21 од 29. 4. 2021.
- Одговор Министарства културе и информисања Архиву Војводине бр.011-00-94/2021-02 од 16. 6. 2021.

Marija TODORVIĆ

PRACTICAL APPLICATION OF THE LAW ON ARCHIVAL MATERIAL AND ARCHIVAL ACTIVITIES

Summary

450

By passing the Law on Archival Material and Archival Activities on January 24, 2020 (Official Gazette of the Republic of Serbia, No. 6/2020), which practical application began on February 2 in 2021, the legal method for protection of archival and documentary materials in the country has been significantly improved by means of detailed standardization of obligations of creators and holders of business documentation, as well as by the strict penal policy for non-compliance with legal procedures. High penalties for non-fulfillment of legally established obligations (i.e. misdemeanor and criminal liability of creators and holders of archival and documentary materials, along with precisely elaborated supervision of public archives), had a strong effect on the public. Within a short period of time, archival institutions, as protectors of written cultural heritage, gained greater social importance, which they rightfully deserve. Caused by the strict penal policy of public archives, the influx of representatives of the companies, associations, foreign business corporations and entrepreneurs to archival institutions in the country is indicative of a higher level of public awareness in handling administrative files.

The new legal framework was adapted to protect business documents both in paper and in electronic form, with the aim of faster and more efficient operation of state administration and economic entities. However, the lack of certain institutions for implementation of legal norms in practice, untimely adoption of sub-legal acts, and the need to amend existing regulations in the field of office management, slow down the procedure of preventive protection of archival material and documentary material outside of the Archives.